

Persbericht

PB03-180
2 oktober 2003
9.30 uur

Economie krimpt met 1,2 procent

De Nederlandse economie is in het tweede kwartaal van 2003 met 1,2 procent gekrompen. Dit is de grootste daling van het BBP-volume in twintig jaar. Het volume van het BBP in de eerste helft van dit jaar is daarmee 0,7 procent kleiner dan een jaar eerder. Dit blijkt uit de tweede raming van de Kwartaalrekeningen van het CBS.

In het tweede kwartaal van 2003 hebben huishoudens minder geconsumeerd dan in hetzelfde kwartaal van vorig jaar. Het volume van in- en uitvoer is gedaald en de investeringen zijn opnieuw lager. De daling van het BBP komt voor rekening van de particuliere sector. De overheidsconsumptie groeit nog.

Neerwaartse bijstelling economische groei

De krimp van 1,2 procent is sterker dan bij de eerste raming van het tweede kwartaal in augustus. Toen werd een daling van het BBP-volume gemeld van 0,9 procent. De neerwaartse bijstelling van de economische groei is deels toe te schrijven aan een grotere daling van de consumptie van huishoudens en een mindere groei van de overheidsconsumptie. Daarnaast is de invoer opwaarts bijgesteld ten koste van de binnenlandse productie.

Kwartaal-op-kwartaalgroei negatief

Na correctie voor kalender- en seizoeneffecten is het BBP-volume in het tweede kwartaal met 0,6 procent afgenomen in vergelijking met het eerste kwartaal van 2003. In het vierde kwartaal van 2002 en het eerste kwartaal van 2003 kromp de economie met telkens 0,3 procent. Nadat de Nederlandse economie begin 2001 begon te haperen, is nu drie kwartalen achtereen sprake van krimp.

Huishoudens geven minder uit

Huishoudens hebben in het tweede kwartaal van 2003 minder geconsumeerd dan een jaar eerder. Het volume van de consumptie van huishoudens is in het tweede kwartaal gedaald met 1,4 procent. In het eerste kwartaal nam de consumptie volgens de bijgestelde cijfers af met 0,1 procent. Dat was de eerste daling sinds het vierde kwartaal van 1993. De sterkste daling in het tweede kwartaal van 2003, 3,6 procent, doet zich voor bij de bestedingen aan duurzame goederen. Maar ook aan de andere consumptie categorieën zoals voeding en diensten is, gecorrigeerd voor prijsveranderingen, minder uitgegeven.

Investerings opnieuw lager

De investeringen in vaste activa zijn in het tweede kwartaal van 2003 opnieuw lager. Het investeringsvolume is 3,5 procent kleiner dan een jaar eerder. Er is minder geïnvesteerd in bedrijfsgebouwen, infrastructurele werken, machines, productie-installaties en vrachtauto's. De investeringen in computers en vervoermiddelen (exclusief vrachtauto's) zijn toegenomen. Er zijn meer personenauto's, schepen en vliegtuigen afgeleverd.

Invoer en uitvoer gedaald

Het volume van de invoer van goederen en diensten is in het tweede kwartaal van dit jaar 0,5 procent lager dan een jaar eerder, de uitvoer ligt zelfs 1,2 procent lager. In de daaraan voorafgaande drie kwartalen was er nog een licht herstel van de in- en uitvoer.

Groei overheidsconsumptie vlak af

De volumegroei van de overheidsconsumptie is in het tweede kwartaal van 2003 uitgekomen op 2,3 procent. In vergelijking met eerdere kwartalen vlak de groei af. Met name de stijging bij openbaar bestuur en onderwijs is verminderd. De uitgaven aan zorg daarentegen stijgen onverminderd door. De overheidsconsumptie levert nog steeds een positieve bijdrage aan de economische groei.

Bedrijfsleven produceert minder

De productie van het bedrijfsleven is over een breed front gedaald. In de bouwnijverheid, de energiesector en in vrijwel alle branches van de industrie en de commerciële dienstverlening is de productie kleiner. Lichtpuntjes zijn er voor de chemie, de telecombedrijven en de financiële instellingen waar de productie is toegenomen.

De productie van de zorg en de overheid is in het tweede kwartaal van 2003 gestegen. De stijging voor deze bedrijfstakken samen bedraagt 1,8 procent ten opzichte van een jaar eerder. De stijging in de eerste helft van 2003 is minder dan in 2002.

Prijsstijging BBP onveranderd

De prijsstijging van het BBP is in het tweede kwartaal van 2003 uitgekomen op 3,5 procent. Dit is gelijk aan het eerste kwartaal van 2003 en een fractie meer dan in 2002 toen de BBP-deflator op 3,4 procent uitkwam. Tegenover het effect van de afnemende stijging van de consumentenprijsindex staat een verbetering van de ruilvoet.

Technische toelichting

De economische groei wordt gemeten aan de volumegroei van het bruto binnenlands product (BBP). Dit is het totaal van de in het productieproces gevormde inkomens (de 'toegevoegde waarde').

In dit persbericht is de tweede raming van de economische groei in het tweede kwartaal van 2003 gepubliceerd. De cijfers zijn aangepast aan de

nieuwe jaarcijfers uit de *Nationale rekeningen 2002*, waarin ook nieuwe tijdreeksen voor de jaren 1969 tot en met 1994 zijn opgenomen. Daardoor zijn niet alleen - als gebruikelijk - de kwartaalcijfers voor de jaren 2000, 2001 en 2002 herzien, maar ook die voor eerdere jaren.

Ook de cijfers voor het eerste kwartaal van 2003 zijn aangepast op grond van nieuwe informatie.

Bij het maken van de jaarcijfers is de methode voor de meting van de productie in het onderwijs aangepast. Dit werkt door in de BBP-mutaties voor het lopende jaar en heeft een verlagend effect van 0,1 procentpunt op het BBP. Seizoengecorrigeerde cijfers voor alle kwartalen kunnen door bovengenoemde wijzigingen zijn aangepast.

De goederenproducenten omvatten de bedrijven in de landbouw, delfstoffenwinning, industrie, energie- en waterleidingbedrijven en de bouwnijverheid. De commerciële dienstverlening betreft handel, horeca en reparatie, vervoer, opslag en communicatie en de financiële en zakelijke dienstverlening. De niet-commerciële dienstverlening heeft betrekking op overheid, onderwijs en zorg

Tabel 1: Bruto Binnenlands Product (marktprijzen)

	Verandering ten opzichte van	
	Zelfde periode vorig jaar	Voorgaande periode ¹⁾
	<i>volumemutaties in %</i>	
2000	3,5	.
2001	1,2	.
2002	0,2	.
2000-I	4,7	0,9
II	4,1	0,6
III	3,1	0,5
IV	2,1	0,6
2001-I	1,6	0,2
II	1,7	0,4
III	1,1	-0,1
IV	0,5	0,0
2002-I	-0,1	-0,0
II	0,2	0,4
III	0,7	0,1
IV	0,1	-0,3
2003-I	-0,2	-0,3
II	-1,2	-0,6

1) Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden en een aantal kalendereffecten.

Bron: CBS

Tabel 2: Goederen- en dienstentotalen

	2002	2002			2003	
		II	III	IV	I	II
<i>volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>						
Consumptieve bestedingen	1,8	1,9	1,8	1,7	0,8	-0,1
w.v. door huishoudens	0,8	0,5	0,9	0,7	-0,1	-1,4
door overheid	3,8	4,5	3,9	3,8	2,6	2,3
Investerings in vaste activa	-4,5	-4,1	-3,8	-7,8	-5,4	-3,5
Veranderingen voorraden 1)	-0,2	-1,0	0,9	-0,6	0,3	-0,9
Nationale bestedingen	0,1	0,2	-0,1	0,4	-0,3	-0,8
Uitvoer goederen en diensten	0,1	-0,3	1,6	2,3	1,1	-1,2
Invoer goederen en diensten	-0,2	-0,4	0,5	2,9	1,1	-0,5
Bruto binnenlands product	0,2	0,2	0,7	0,1	-0,2	-1,2

1) In procenten van het BBP in constante prijzen.

Bron: CBS

Tabel 3: Waarde- en prijsontwikkeling van het BBP (marktprijzen)

	Waarde	Waardeverandering	Prijsverandering
	<i>mld euro</i>	<i>in % t.o.v. jaar eerder</i>	
2000	402,3	7,5	3,9
2001	429,1	6,7	5,4
2002	444,6	3,6	3,4
2000-I	97,1	8,4	3,6
II	102,2	8,0	3,7
III	98,2	7,2	4,0
IV	104,8	6,7	4,5
2001-I	104,7	7,9	6,2
II	109,6	7,2	5,4
III	104,4	6,4	5,3
IV	110,4	5,3	4,8
2002-I	108,0	3,1	3,2
II	113,3	3,5	3,2
III	109,0	4,4	3,6
IV	114,4	3,6	3,4
2003-I	111,6	3,3	3,5
II	115,9	2,3	3,5

Bron: CBS

Tabel 4: Toegevoegde waarde van producenten (bruto, basisprijzen)

	2002		2002		2003	
	II	III	IV	I	II	
<i>volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>						
Producenten van:						
Goederen	-1,5	-2,0	0,0	-2,2	-1,0	-3,3
Landbouw en visserij	-1,6	-1,8	-1,7	-2,7	-1,5	0,3
Industrie en energie	-1,0	-1,7	0,9	-0,4	0,3	-4,4
Bouwnijverheid	-3,2	-2,9	-1,7	-8,1	-5,2	-1,3
Commerciële diensten	0,1	0,1	0,3	0,0	-0,3	-1,2
Handel, horeca en transport	0,8	0,6	1,2	1,3	-0,4	-2,0
Financiële en zakelijke diensten	-0,4	-0,2	-0,5	-1,0	-0,3	-0,6
Niet-commerciële diensten	2,8	3,1	2,6	3,0	1,9	1,8

Bron: CBS**Tabel 5: Investerings in vaste activa**

	2002		2002		2003	
	II	III	IV	I	II	
<i>volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>						
Investerings in vaste activa	-4,5	-4,1	-3,8	-7,8	-5,4	-3,5
w.o. Woningen	-3,7	-5,1	-1,4	-5,4	-2,5	0,0
Bedrijfsgebouwen	-5,6	-5,5	-5,7	-10,5	-12,1	-5,2
G.W.W. werken	-0,8	-3,2	0,2	-6,2	-10,9	-4,1
Vervoermiddelen	-8,8	-0,2	-10,2	-14,2	5,9	4,5
Machines	0,7	2,5	1,4	-5,5	-9,4	-12,6
Computers	-10,9	-8,9	-10,4	-13,6	6,2	1,9

Bron: CBS